

Arbeidsleys til Danmarkar:

Nú fara hundrað

Fólk í stórum tali biðja um vátan frá Arbeidsloysisskipanini

Mánadagin er 1. november, og tað merkir m.a., at avtalan um at arbeidsleys, sum lúka ávísar treytir, beinanvegin kunnu fáa arbeidsloysisstuðul í Danmark, kemur í gildi.

Hesa seinastu tíðina hevur av tí sama verið serliga stórt trýst á Arbeidsloysisskipanina. Fólk í stórum tali spyrja seg fyrri um, hvussu tey skulu bera seg at, og nógvar eru tey, sum hava fingið vátan frá Arbeidsloysisskipanini, tí slíka vátan skulu tey hava við sær, tá tey fara.

Unn Hansen á Arbeidsloysisskipanini sigur, at tey hava skrivað vátanir til 39 fólk, sum 1. november

skulu flytast yvir í danskan arbeidsloysiskassa.

Tey flestu av hesum eru 20-, 30- og 40-árunum.

Men tey fara ikki einsamøll í landinum. Sambært fyrilsuppgerð hjá Arbeidsloysisskipanini eru tað umleið hundrað fólk, sum eru klár at flyta av teimum, sum Arbeidsloysisskipanin hevur havt samband við.

Fyri at ongarn misskiljingar skulu verða og fyrri at lætta um bæði hjá Arbeidsloysisskipanini og teimum arbeidsleysu, ið ætla at fara av landinum, prenta vit her eina vegleiðing, sum Arbeidsloysisskipanin hevur gjørt.

randi

Flytivegleiðing

Vegleiðing í sambandi við flyting frá føroysku arbeidsloysisskipanini til danskan arbeidsloysiskassa

Ætla tú at flyta til Danmarkar og ynskir at gerast limur í danskum arbeidsloysiskassa, eigur tú at seta teg í samband við Arbeidsloysisskipanina, áðrenn farið verður av landinum, so neyðugu pappírini eru til danskar arbeidsloysiskassar.

liga vátast av arbeidsgevarara.

Treytin fyrri at fáa útgjald úr danskum arbeidsloysiskassa:

Tú skal hava verið limur í arbeidsloysiskassa í Føroyum ella Danmark í 1 ár, áðrenn nakað útgjald fæst.

Limaskapur kann flytast millum londini.

Tú skal vera skrásettur og tøkur hjá dansku arbeidsávísingini, áðrenn tú kanst fáa útgjald í Danmark.

Fyri at fáa útgjald í Danmark, krevst ein vátan frá arbeidsloysisskipanini í Føroyum um, hvussu leingi tú hevur verið limur í skipanini. Fyri at Arbeidsloysisskipanin kann vátta hesar upplýsingar, krevst, at tú boðar flyting frá kommununi og kemur við avriti av flytívátanini til Arbeidsloysisskipanina.

Treytin fyrri at gerast limur í danskum arbeidsloysiskassa:

Tú eigur at melda teg til arbeidsloysiskassa í Danmark innan 8 vikur frá tí degi, limaskapurin í Føroyum er hildin uppat.

Fyri at verða upptikin sum fulltíðartryggjaður í danskum arbeidsloysiskassa, krevst, at tú hevur verið í arbeiði í minsta lagi 300 tímar innan 10 vikur, tú hevur verið limur í føroysku arbeidsloysisskipanini.

Sum partstryggjaður skalt tú hava arbeiði í minsta lagi 150 tímar innan 10 vikur, meðan tú hevur verið limur í føroysku arbeidsloysisskipanini. Hetta skal skriv-

Tú skalt hava verið í arbeiði minst 26 vikur (962 tímar) trý tey seinastu árin, tó krevst, at tú hevur verið arbeidsloysistryggjaður í hesum tíðarskeiði. Persón-

Við hvørjum arbeidsleysu fólk av landinum fara í flestu foru nokur aftrat, tí tey, sum flyta, eru fólk í besta aldri, og sum hava børn. Í løtlum, sum her verða nevnd, eru ikki tey við, sum hava fingið sær arbeiði, áðrenn tey fara, og tey, sum fara til onnur lond en til Danmarkar

ar, ið ikki hava verið í fullum starvi, skulu í minsta lagi hava arbeiði í 17 vikur (C29 tímar) seinastu trý árin. Av tí at føroyingar ikki hava havt møguleika at vera tryggjaðir í føroysku arbeidsloysisskipanini seinastu trý árin, skalt tú hava arbeiði í 26 vikur aftan á 15. februar 1992, tá lógin fyri arbeidsloysisskipanina varð lýst (hetta skal skjalprógvast av arbeidsgevara við lønarseðlum ella einari

serligari vátan, ið Arbeidsloysisskipanin útgjald og sum arbeidsgevarin skal útfylla).

Grundarlagið fyri útgjaldi av arbeidsloysisstuðuli í Danmark er inntøkan seinastu 13 vikurnar ella 3 mánaðir, ein hevur verið í arbeiði.

Vátan/skjalprógv krevst frá seinasta seinastu arbeidsgevara/arbeitsgevarum, hvussu nógvar tímar ein hevur arbeiði seinastu

13 vikurnar ella 3 mánaðirnar og upphæddina, ið ein hevur forvunnið hetta tíðarskeiðið. Skjalprógv, so sum lønarseðlar, skulu havast við úr Føroyum.

Tú kanst í mesta lagi fáa útgjald kr. 527 um dagin ella kr. 527 x 5 = 2.635 um vikuna í Danmark. Annars er útgjaldið 90% av forvunnari upphædd seinastu 13 vikurnar ella 3 mánaðirnar, ein hevur verið í arbeiði. Persónar, ið hava

arbeiði millum 150 og 300 tímar, fáa í mesta lagi 2/3 av fullari upphædd.

PC-spøl

FØROYA
TELDUBÚÐ

Dr. Jakobsensgøta 16
TÍL 16010

Dagrøktarmammurnar á Argjum:

Kunnu royna Trygdargrunnin

Nú Argja kommuna ikki longur er før fyrri at gjalda nakrar útreiðslur, stinga nógvar spurningar seg upp. Ein er, at dagrøktarmammurnar eru tveir mánaðar í eftirstøðu, og hvussu tær kunnu fáa sínar pengar. Dagrøktarskipanin sigur, at Almennastovan rindar 40%, foreldrin 30% og kommunan 30%.

Almennastovan og foreldrin gjalda forú, og tey gjalda til kommununa. Argja kommuna fekk sostatt pengar 70% av pengunum til dagrøktarskipanina bæði í september og oktober, men dagrøktarmammurnar

fingu ikki eitt oyra. Pengarnir fóru inn á konto hjá Argja kommunu, men pengarnir vóru ikki markaðir til dagrøktina. Teir eru sostatt bara farnir í pottin.

Karsten Saxov, fulltrúi á Almennastovuni, sigur, at Almennastovan onga heimild hevur til at hava eftirlit við, at ein kommuna veruliga brúkar teir inn-goldnu pengarnar til dagrøktina. Dagrøktin er kommunal og verður umsitin av kommununi sjálvari. Tað einasta, Almennastovan kann gera, og hevur gjørt, er at støða sínum gjaldi til kommununa, tá

henda ikki sjálf rindar sín part.

Kommunan ræður

Almennastovan hevur eitt dømi um, at ein kommuna við dagrøkt fær pengarnar inn á serliga dagrøktarkonto, men tað er tí kommunan sjálf hevur valt hesa skipan.

Aftur til dagrøktarmammurnar, sum ongar pengar hava fingið.

Tá eitt virki fer í gjalds-støð, verður farið í skiftirættin, sum kann staðfesta, at starvsfólk ikki hava fingið løn, og tá Trygdargrunnurin fyrri lønir v.m. fær

vátan frá skiftirættinum, leggur Trygdargrunnurin út og setir síðan krav móti virkinum ella búnum um at fáa pengarnar aftur.

Skuldi borið til

Men Argja kommuna slapp ikki í skiftirættin. Skiftirætturin vísti kommununi frá sær við tí grundgeving, at ein kommuna ikki kundi fara á húsagang eftir konkurslógin. Tað vil siga, at Trygdargrunnurin ikki kann fáa vátan frá skiftirættinum, og tí kann vanligast manngongdin ikki nýtast fyrri at gjalda dagrøktarmammunum eftirstøðuna.

Eyðfinn Jacobsen, advokatur, heldur tó, at tað skuldi borið til hjá dagrøktarmammunum at fingið úr Trygdargrunninum, tí Argja kommuna hevur bæði í fjølmiðlunum og yvirfyri Kommunala Eftirlitinum boðað frá, at hon hevur ikki pengar til lønir. Tær vátanir skuldu verið líka góðar sum ein vátan frá skiftirættinum, heldur advokaturin.

randi